

Datum: 2025-05-19
Diarienummer: 2025-4133-2

Mottagare:
Socialdepartementet
103 33 Stockholm
Referens:

PM Utökade möjligheter till registerkontroller för Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten (S2024/01317)

Säkerhetspolisen, som granskat promemorians förslag utifrån sitt uppdrag att skydda Sveriges säkerhet, har följande synpunkter.

Säkerhetspolisen instämmer i att det finns ett behov av att kunna utföra registerkontroller i förhållande till vissa arbetssökande i syfte att motverka den organiserade brottslighetens möjligheter till infiltration av offentlig förvaltning och annan otillåten påverkan.

I förhållande till i förslaget aktuella arbetssökande – vilka söker anställning i funktioner som inte är föremål för säkerhetsprövning enligt säkerhetsskyddslagen (2018:585) – skulle Försäkringskassan och Pensionsmyndigheten själva ges möjlighet att ta del av och bedöma relevansen hos uppgifter från misstanke- och belastningsregistren. Skulle förslaget genomföras uppstår därmed en obalans i förhållande till vad som gäller enligt säkerhetsskyddslagstiftningen, där Registerkontrolldelegationen hos Säkerhets- och integritetsskyddsnämnden (SIN) är satt att bedöma i vilken utsträckning ett utfall avseende en viss person är relevant att dela med arbetsgivaren.

Lämpligheten i att myndigheterna skulle ha tillgång till och få behandla mer information om en arbetssökande till en funktion som är föremål för verksamhetsskyddsåtgärder, än till en funktion som är föremål för säkerhetsskyddsåtgärder, bör ifrågasättas. Därtill är det oklart vad som enligt promemorians förslag avses gälla för arbetssökande till en funktion som omfattas av säkerhetsprövning utan placering i säkerhetsklass (jfr 6 kap. 3 § PMFS 2022:1). Enligt säkerhetsskyddslagstiftningen ska en sådan arbetssökande inte vara föremål för registerkontroll (jfr 3 kap. 3 och 14 §§ säkerhetsskyddslagen). Frågan uppkommer ifall myndigheterna, till skillnad från andra säkerhetskänsliga verksamheter, skulle ha rätt att själva inhämta information från belastnings- och misstankeregistret avseende en sådan arbetssökande.

Den föreslagna registerkontrollen avses kunna utföras för personer som myndigheterna vill anställa eller anlita för uppdrag. Förslaget är inte avgränsat till särskilt kritiska funktioner – jfr SOU 2024:64 *Motståndskraft i samhällsviktiga tjänster* och vad som framgår däri om bakgrundskontroll enligt CER-direktivet – utan kontroller ska i stället föregås av en behovsprövning i varje enskilt anställningsärende. Säkerhetspolisen saknar resonemang i promemorian om hur sådan behovsprövning ska genomföras. Här tål att jämföras med de krav på analys och beslut som krävs inför registerkontroll enligt säkerhetsskyddslagen, såsom exempelvis (1) befattningsanalys, vilken syftar till att identifiera vilka befattningar som kommer i kontakt med skyddsvärden och (2) beslut om placering i säkerhetsklass, som i regel fattas av en tillsynsmyndighet eller av Regeringskansliet.

Säkerhetspolisen vill även framhålla att myndigheterna sannolikt kommer att ställas inför betydande utmaningar vad avser att bedöma framkomna uppgifters relevans för den specifika anställningen. Vidare är det sannolikt att den typ av decentraliserad modell för registerkontroller i verksamhetsskyddssyfte som nu aktuellt förslag kan anses utgöra en del i, sannolikt kommer att medföra att olika praxis för värdering av registerutfall utvecklas.

Datum: 2025-05-19

Diarienummer: 2025-4133-2

Säkerhetspolisen menar vidare att det kan ifrågasättas i vilken utsträckning den registerkontroll som föreslås är ändamålsenlig. Prövningen avser att vila på kontroller mot misstanke- och belastningsregistren, trots att det för en arbetsgivare många gånger – i syfte att skydda mot infiltration och otillåten påverkan av systemhotande karaktär – torde vara av större vikt att kunna inhämta och behandla uppgifter om den arbetssökandes ekonomiska ställning, jämte eventuella underrättelseuppgifter som behandlas hos Polismyndigheten.

Säkerhetspolisen delar Försäkringskassans och IMY:s (jfr dnr IMY-2024-8036) sedan tidigare klargjorda uppfattning att det föreligger ett behov av ett samlat grepp i dessa frågor. Detta i syfte att på sikt åstadkomma en konsekvent rättslig reglering såvitt avser genomföranden av bakgrundskontroller, registerkontroller, säkerhetsprövningar och säkerhetsklareringar av personer i olika funktioner, verksamheter och sammanhang.

Detta remissvar har beslutats av biträdande rättsenhetschefen Ewa Bokwall efter föredragning av verksjuristen Robert Tolonen Scherman.